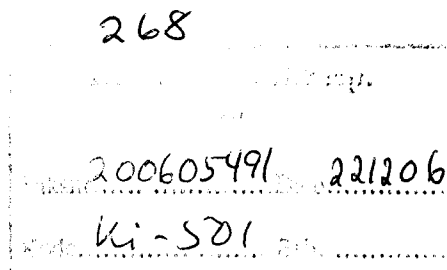

Haugesund kommune
Rådmannen

Det kongelige kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
Saksnr. 2006/4631
Løpenr. 38197/2006
Arkivkode 024

Saksbehandler
Toril Hallsjø
Tlf. 52743044

Vår dato
18.12.2006

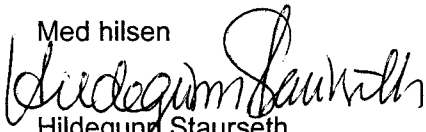
HØRING - NOU 2006:2 STATEN OG DEN NORSKE KIRKE

Jeg viser til høringsbrev av 24.04.06 fra departementet og nylig forlengelse av høringsfrist. Vedlagt følger høringsuttalelsen fra Haugesund kommune som innbefatter særutskrift, rådmannens saksframlegg og skjema.

Haugesund bystyre behandlet saken i møte 13.12.06, sak 94/06 og det ble fattet følgende vedtak:

- 1. Haugesund bystyre slutter seg til de overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke.**
- 2. jf. protokoll**
- 3. Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.**
- 4. Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.**
- 5. Haugesund kommune mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i Kirkelig Fellesråd skal være medlem av Den Norske Kirke.**
- 6. Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.**
- 7. Ubenyttet eiendom i Opplysningsvesenets fond overføres til staten.**
- 8. Haugesund bystyre mener det med fordel kan avholdes en rådgivende folkeavstemming i spørsmålet.**

Med hilsen

Hildegunn Staurseth
Rådmann

Toril Hallsjø
Rådgiver

Vedlegg

Besøksadresse
Rådhusgt. 66
Postadresse
Postboks 2160
5504 Haugesund

Sentralbord
52 74 30 00
Telefaks
52 74 30 31

Bankgiro
3240.07.22020
Organisasjonsnr
944 073 787

E-postadresse
postmottak@haugesund.kommune.no

Utvalg: Bystyret
 Møtested bystyresalen, Haugesund rådhus
 Dato: 13.12.2006
 Tid: 18:00

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Petter Steen	ORDFØRER	H
Bjarne Housken	MEDL	H
Arve Kambe	MEDL	H
Jahn Trygve Urrang	MEDL	H
Steinar Jansen	MEDL	H
Gudbjørg Lande	MEDL	H
Norman Jr Thune	MEDL	H
Herborg Dommersnes	MEDL	H
Jarle Utne Reitan	MEDL	H
John Kongshavn	MEDL	H
Tore Sampson	MEDL	H
Eva Husby	MEDL	H
Jostein Havnerås	MEDL	FRP
Elisabeth K Lunde Lund	MEDL	FRP
Hans S. Hansen	MEDL	FRP
Sven Olsen	MEDL	FRP
Audun Skage	MEDL	FRP
Geir Ø Vikse	MEDL	FRP
Grete Frøystad	MEDL	FRP
Ivar Jacobsen	MEDL	FRP
John Arne Ulland	MEDL	DNA
Astri Furumo	MEDL	DNA
Walther-Nordahl Sørensen	MEDL	DNA
Torleiv Kvalvik	MEDL	DNA
Odd Arnold Tofte	MEDL	DNA
Inger Kristin Økland	MEDL	DNA
Niels Petter Solberg	MEDL	DNA
Tor Otto Nilsen	MEDL	DNA
Einar Hauge Nilsen	MEDL	DNA
Synnøve Lunde	MEDL	DNA
Kjell Jamne	MEDL	SV
Geir Tangen	MEDL	SV
Karin E. Berndtsson	MEDL	SV
Jarle Stunes	MEDL	SV
Geir Kåre Torgersen	MEDL	KRF
Modgunn Brynjelsen	MEDL	KRF
Bernhard Engedal	MEDL	KRF
Edel Mikkelsen	MEDL	V
Klara Helene Bråtveit	MEDL	PP
Asbjørn Steinar Velde	MEDL	SP

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Reprenterer
Kjell Saltvedt Thorsen	Margaret Alendal	H
Anne Røthing Strand	Marianne Bjørgen	H
Ingrid Thormodsen Rein	John Kongshavn	H - i sak 90
Christian Horst	Tone Bendiksen	FRP
Inga Fossan Waage	Otto M Helgesen	FRP
Georg Hillestad	Signe Lill Høyvik Thomson	FRP
Trygve Holgersen	Jan Erik Jacobsen	FRP
Erik Søndervik	Laila Thorsen	DNA
Solbjørg Lillesund	Rune Eriksson	DNA
Marit Wikstrøm	Aksel Bernhard Røsand	V

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Hildegunn Staurseth	Rådmann
Stål A. Alfredsen	Kommunaldirektør
Tore Haaland	Kommunaldirektør
Eilif Fjon	Kommunaldirektør
Birger Bakkevold	Teknisk forvaltning
Jo Inge Hagland	Økonomisjef
Kjell Einar Bergsager	Idrettssjef

PS 06/94 Høring - NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke

Forslag til innstilling:

1. *Haugesund formannskap slutter seg til de overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke.*
2. *Haugesund kommune mener at dagens ordning med statskirke bør videreføres. Videre at dagens finansieringsordning i hovedtrekk opprettholdes.*
3. *Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.*
4. *Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.*
5. *Haugesund kommune mener det ikke er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i kirkelig fellesråd skal være medlem av Den norske kirke. En ber om at forskriftene til kirkeloven § 29 blir endret på dette punkt.*
6. *Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.*

Saksprotokoll i Formannskapet - 22.11.2006

Ordføreren anmodet om at saken går videre til bystyret. Fristen for uttalelse går ut 1. desember, så formannskapets uttalelse sendes inn i første omgang.

Bernhard Engedal (Krf) fremmet følgende forslag til innstilling:

1. *Som innstillingen(FS slutter seg til de overordnede prinsipper for tros – og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høringen - Staten og DNK)*
2. *HK mener at dagens ordning med statskirke ikke bør videreføres. I dagens situasjon anbefales en lovforankret folkekirke.*
3. *HK mener at kommunen bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen . Der det er hensiktsmessig kan kommunen inngå avtale med Kirkelig Fellesråd om å delegere de praktiske oppgavene i forbindelse med gravferdsforvaltningen til dem.*
4. *Som innstillingen*
5. *HK mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i Kirkelig Fellesråd skal være medlem av Den Norske Kirke.*
6. *HK mener at kirkelovens § 33 må oppheves slik at boplikten for prester avvikles.*

Sven Olsen (Frp) fremmet følgende alternative forslag til pkt. 1 ,2 og 3

1. *Haugesund bystyre tilrår at dagens ordning med statskirke bør avvikles. Den norske kirke videreføres som en landsdekkende , åpen og inkluderende folkekirke, med dåpen som eneste medlemskriterium, og med en demokratisk struktur. Den norske kirke organiseres til en lovforankret folkekirke.*
2. *Haugesund bystyre tilrår at finansieringen skal være basert på offentlige bevilgninger, men med en endring av ansvarsfordelingen mellom stat og kommune slik at staten får et finansielt hovedansvar. Opplysningsvesenets fond overføres til Den Norske Kirke.*
3. *Haugesund bystyre mener det med fordel kan avholdes en rådgivende folkeavstemming i spørsmålet.*

Arve Kambe (H) fremmet følgende forslag :

2. *Haugesund kommune ønsker en selvstendig folkekirke, likestilt med øvrige trossamfunn.*
5. *Haugesund kommune mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i kirkelig fellesråd skal være medlem av Den norske kirke.*

I avkryssingsskjemaet endres følgende:

2. Den norske kirke bør avvikles
3. I hvilken lov bør DNK være forankret i lov om trossamfunn
4. Hvordan bør DNK finansieres – støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
7. Ubenyttet eiendom i Opplysningsvesenets fond overføres til staten.

Votering

Pkt. 1 : Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt 2 : Kambes forslag til pkt. 2 fikk 4 stemmer (Sørensen, Jamne, Kambe, Dommersnes) og falt. Engedals forslag til pkt. 2 fikk 1 stemme og falt.

Olsens forslag til pkt. 2 fikk 3 stemmer (Steen, Lund, Olsen) og falt.

Innstillingens pkt. 2 fikk 2 stemmer (Ulland og Furumo) og falt.

Pkt. 3 : Det ble votert alternativt mellom innstillingens pkt. 3 og Engedals forslag. Innstillingens pkt. 3 ble vedtatt mot 1 stemme (Engedal).

Pkt. 4 : Innstillingens pkt. 4 ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 5 : Det ble votert alternativt mellom innstillingen og fellesforslaget fra Engedal/Kambe.

Fellesforslaget ble vedtatt mot 4 stemmer (Ulland, Furumo, Olsen og Lund stemte imot)

Pkt. 6 : Innstillingens pkt. 6 ble enstemmig vedtatt.

Det ble så votert over pkt. 2 i Olsens forslag (finansiering). Forslaget fikk 3 stemmer (Olsen, Lund, Engedal) og falt.

Kambes forslag til nytt pkt. 7 ble vedtatt med 6 stemmer (Jamne, Sørensen, Steen, Kambe, Dommersnes, Lande).

Pkt. 3 i Olsens forslag ble vedtatt med 6 stemmer (H og Frp)

Vedtak i Formannskapet - 22.11.2006

1. *Haugesund bystyre slutter seg til de overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke.*
2. *jmf. protokoll*
3. *Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.*
4. *Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.*
5. *Haugesund kommune mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i Kirkelig Fellesråd skal være medlem av Den Norske Kirke.*
6. *Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.*
7. *Ubenyttet eiendom i Opplysningsvesenets fond overføres til staten.*
8. *Haugesund bystyre mener det med fordel kan avholdes en rådgivende folkeavstemming i spørsmålet.*

Saksprotokoll i Bystyret - 13.12.2006

Arve Kambe (H) fremmet følgende forslag til pkt. 2 :

Haugesund kommune ønsker en selvstendig folkekirke, likestilt med øvrige trossamfunn

Sven Olsen (Frp) fremmet følgende forslag:

Pkt. 1 - som formannskapets innstilling

Pkt. 2 -

- a. *Haugesund kommune tilrår at dagens ordning med statskirke avvikles. Den norske kirke videreføres som en landsdekkende, åpen og inkluderende folkekirke, med dåpen som eneste medlemskriterium, og med en demokratisk struktur.*
- b. *Den norske kirke organiseres som en lovforankret folkekirke.*

Pkt. 3 – Som formannskapets innstilling

Pkt. 4 - Som formannskapets innstilling

Pkt. 5 – Som i rådmannens opprinnelige innstilling

Pkt. 6 – Som formannskapets innstilling

Pkt 7 -

- a. Haugesund kommune tilrår at dagens ordning med statskirke avvikles. Den norske kirke videreføres som en landsdekkende, åpen og inkluderende folkekirke, med dåpen som eneste medlemskriterium, og med en demokratisk struktur.*
- b. Den norske kirke organiseres som en lovforankret folkekirke.*

Pkt. 8 - som formannskapets innstilling.

Astri Furumo (A) fremmet rådmannens innstilling på nytt.

Ordføreren foreslo at man voterte over pkt. 1,3,4,5,6,7 og 8. Pkt 2 tar man først opp til prøvevotering på før man voterer endelig over pkt. 2. Bystyret sluttet seg til dette.

Votering:

Pkt. 1 - Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 2 – Prøvevotering: Kambes forslag :12 stemmer

Furumos forslag : 23 stemmer

Olsens forslag : 14 stemmer

Endelig votering: Kambes forslag fikk 10 stemmer og falt.

Furumos forslag fikk 24 stemmer og falt

Olsens forslag pkt. a fikk 17 stemmer og falt (pkt. b utgår)

Pkt.3 – Formannskapets innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt. 4 – Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 5 – Ved alternativ votering mellom formannskapets innstilling og fellesforslaget til Olsen og Furumo ble formannskapets innstilling vedtatt mot 22 stemmer.

Pkt. 6 – formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 7 - Ved alternativ votering mellom formannskapets innstilling og Olsens forslag ble formannskapets innstilling vedtatt med 35 mot 14 stemmer.

Pkt 8 – vedtatt med 29 mot 20 stemmer.

Vedtatt i Bystyret - 13.12.2006

- 1. Haugesund bystyre slutter seg til de overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke**
- 2. jf. protokoll**
- 3. Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.**
- 4. Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.**
- 5. Haugesund kommune mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i Kirkelig Fellesråd skal være medlem av Den Norske Kirke.**
- 6. Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.**
- 7. Ubenyttet eiendom i Opplysningsvesenets fond overføres til staten.**
- 8. Haugesund bystyre mener det med fordel kan avholdes en rådgivende folkeavstemming i spørsmålet.**

Retts utskrift:

Utvalg: Formannskapet
Møtested formannskapssalen, Haugesund rådhus
Dato: 22.11.2006
Tid: 13:30

Faste medlemmer som møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Petter Steen	ORDFØRER	H
Arve Kambe	MEDL	H
Gudbjørg Lande	MEDL	H
Herborg Dommersnes	MEDL	H
Astri Furumo	MEDL	DNA
John Arne Ulland	MEDL	DNA
Walther-Nordahl Sørensen	MEDL	DNA
Kjell Jamne	MEDL	SV
Bernhard Engedal	MEDL	KRF
Elisabeth K Lunde Lund	MEDL	FRP

Varamedlemmer som møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Sven Olsen	Jostein Havnerås	FRP

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Hildegunn Staurseth	Rådmann
Stål Alfredsen	Kommunaldirektør
Tore Haaland	Kommunaldirektør
Johan Sortland	Politiet

PS 06/155 Høring - NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke

Forslag til innstilling:

1. *Haugesund formannskap slutter seg til de overordende prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke.*
2. *Haugesund kommune mener at dagens ordning med statskirke bør videreføres. Videre at dagens finansieringsordning i hovedtrekk opprettholdes.*
3. *Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.*

4. *Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.*
5. *Haugesund kommune mener det ikke er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i kirkelig fellesråd skal være medlem av Den norske kirke. En ber om at forskriftene til kirkeloven § 29 blir endret på dette punkt.*
6. *Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.*

Saksprotokoll i Formannskapet - 22.11.2006

Ordføreren anmodet om at saken går videre til bystyret. Fristen for uttalelse går ut 1. desember, så formannskapets uttalelse sendes inn i første omgang.

Bernhard Engedal fremmet følgende forslag til innstilling:

1. *Som innstillingen(FS slutter seg til de overordnede prinsipper for tros – og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høringen - Staten og DNK)*
2. *HK mener at dagens ordning med statskirke ikke bør videreføres. I dagens situasjon anbefales en lovforankret folkekirke.*
3. *HK mener at kommunen bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen . Der det er hensiktsmessig kan kommunen inngå avtale med Kirkelig Fellesråd om å delegere de praktiske oppgavene i forbindelse med gravferdsforvaltningen til dem.*
4. *Som innstillingen*
5. *HK mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i Kirkelig Fellesråd skal være medlem av Den Norske Kirke.*
6. *HK mener at kirkelovens § 33 må oppheves slik at boplikten for prester avvikles.*

Sven Olsen fremmet følgende alternative forslag til pkt. 1 ,2 og 3

1. *Haugesund bystyre tilrår at dagens ordning med statskirke bør avvikles. Den norske kirke videreføres som en landsdekkende , åpen og inkluderende folkekirke, med dåpen som eneste medlemskriterium, og med en demokratisk struktur. Den norske kirke organiseres til en lovforankret folkekirke.*
2. *Haugesund bystyre tilrår at finansieringen skal være basert på offentlige bevilgninger, men med en endring av ansvarsfordelingen mellom stat og kommune slik at staten får et finansielt hovedansvar. Opplysningsvesenets fond overføres til Den Norske Kirke.*
3. *Haugesund bystyre mener det med fordel kan avholdes en rådgivende folkeavstemming i spørsmålet.*

Arve Kambe fremmet følgende forslag :

2. *Haugesund kommune ønsker en selvstendig folkekirke, likestilt med øvrige trossamfunn.*
5. *Haugesund kommune mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i kirkelig fellesråd skal være medlem av Den norske kirke.*

I avkrysnings skjemaet endres følgende:

2. Den norske kirke *bør* avvikles
3. I hvilken lov bør DNK være forankret i lov om trossamfunn

4. Hvordan bør DNK finansieres – støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
7. Ubenyttet eiendom i Opplysningsvesenets fond overføres til staten.

Votering

Pkt. 1 : Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt 2 : Kambes forslag til pkt. 2 fikk 4 stemmer (Sørensen, Jamne, Kambe, Dommersnes) og falt.

Engedals forslag til pkt. 2 fikk 1 stemme og falt.

Olsens forslag til pkt. 2 fikk 3 stemmer(Steen, Lund, Olsen) og falt.

Innstillingens pkt. 2 fikk 2 stemmer (Ulland og Furumo) og falt.

Pkt. 3 : Det ble votert alternativt mellom innstillingens pkt. 3 og Engedals forslag.

Innstillingens pkt. 3 ble vedtatt mot 1 stemme(Engedal).

Pkt. 4 : Innstillingens pkt. 4 ble enstemmig vedtatt.

Pkt. 5 : Det ble votert alternativt mellom innstillingen og fellesforslaget fra Engedal/Kambe.

Fellesforslaget ble vedtatt mot 4 stemmer (Ulland, Furumo, Olsen og Lund stemte imot)

Pkt. 6 : Innstillingens pkt. 6 ble enstemmig vedtatt.

Det ble så votert over pkt. 2 i Olsens forslag (finansiering). Forslaget fikk 3 stemmer(Olsen, Lund, Engedal) og falt.

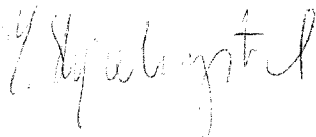
Kambes forslag til nytt pkt. 7 ble vedtatt med 6 stemmer (Jamne, Sørensen, Steen, Kambe, Dommersnes, Lande).

Pkt. 3 i Olsens forslag ble vedtatt med 6 stemmer(H og Frp)

Vedtak i Formannskapet - 22.11.2006

1. **Haugesund bystyre slutter seg til de overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke.**
2. **jmf.protokoll**
3. **Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.**
4. **Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.**
5. **Haugesund kommune mener det er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i Kirkelig Fellesråd skal være medlem av Den Norske Kirke.**
6. **Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.**
7. **Ubenyttet eiendom i Opplysningsvesenets fond overføres til staten.**
8. **Haugesund bystyre mener det med fordel kan avholdes en rådgivende folkeavstemming i spørsmålet.**

Rett utskrift bekreftes:

Dato: 13.11.2006
Saksnr: 2006/4631
Løpenr: 30495/2006
Arkivkode: 024

Saksbehandler:
Toril Hallsjø
Tlf: 52743044

PS 06/155
94
06

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	22.11.06
	Bystyret	13.11.06

HØRING - NOU 2006:2 STATEN OG DEN NORSKE KIRKE

Forslag til innstilling:

1. Haugesund formannskap slutter seg til de overordnede prinsipper for tros- og livssynspolitikken slik det framgår av saksframlegget om høring – Staten og Den norske kirke.
2. Haugesund kommune mener at dagens ordning med statskirke bør videreføres. Videre at dagens finansieringsordning i hovedtrekk opprettholdes.
3. Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt bør ha ansvar for gravferdsforvaltningen.
4. Haugesund kommune mener at den lokale kirke/kirkelig fellesråd fortsatt skal være eier av kirkene.
5. Haugesund kommune mener det ikke er rett å stille krav om at kommunen sitt medlem i kirkelig fellesråd skal være medlem av Den norske kirke. En ber om at forskriftene til kirkeloven § 29 blir endret på dette punkt.
6. Haugesund kommune mener at kirkeloven § 33 må oppheves og at staten overtar fullt ansvar for de presteboligene som staten måtte ha bruk for til sine ansatte.

Hildegunn Staurseth
Rådmann

Toril Hallsjø
rådgiver

Vedlegg (4)

Sammendrag

Et offentlig utvalg har utredet forholdet mellom stat og kirke. Formålet med utredningsarbeidet har vært å skaffe grunnlag for å treffe beslutninger om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. Utvalget har også vurdert ulike finansieringsordninger, gravferdsforvaltningen, ordninger for fredede og verneverdige kirker og ulike eiendomsrettslige spørsmål. Saken er nå ute til høring.

Bakgrunn

Et bredt sammensatt utvalg (20 medlemmer) har arbeidet med forholdet mellom stat og kirke i vel 2 år, siden oppnevning i mars 2003. Utvalget la i januar 2006 fram NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke. NOUen er sendt ut til bred høring med frist 1. desember 2006.

Hele NOUen er på vel 200 sider og kan leses som elektronisk utgave på Internet på følgende adresse:

<http://www.dep.no/kkd/norsk/dok/hoering/bn.html> eller på

<http://www.odin.no/filarkiv/270631/NOU00206-TS.pdf>

Vedlagt følger høringsbrevet av 26.04.06 (**vedlegg 1**), hørings skjema på 8 punkter som viser hva departementet legg vekt på som de sentrale høringsspørsmålene (**vedlegg 2**) og sammendrag fra NOUen, kapittel 2, som er på 9 sider (**vedlegg 3**).

Saksopplysninger

I høringsbrevet har statsråd Trond Giske lagt vekt på aktivitet regionalt og lokalt, og m.a. gitt uttrykk for at det *"kunne være fruktbart om folkevalgte for kommunen og den lokale kirken i fellesskap drøfter hvilken løsning på forholdet mellom stat og kirke som vil være best på deres sted"*.

Human-Etisk Forbund har i eget brev av 24.06.06 til kommunene sagt seg enig i at saken bør få en bred behandling og at kommunen bør involvere representanter for alle innbyggerne, uavhengig av tros- eller livssynssamfunn, også de som ikke er medlemmer av slike.

Forum for statskirken, en gruppe av personer fra norsk samfunns- og kirkeliv, har i e-post av 22.10.06 også påpekt at det er viktig at debatten inkluderer flest mulig, og at den ikke begrenses kun til de formelle kirkelige organer og den organiserte del av befolkningen.

En slik bred høringsrunde har rådmannen kommet til vil være vanskelig å gjennomføre da det ikke vil være lett å sammenfatte kommunalpolitiske synspunkter og konklusjoner med sikkert ulike syn som både kirke og ulike lokale tros- og livssynssamfunn har i denne saken. Alle har selvsagt anledning til å komme med sine synspunkter, både gjennom sine kirkelige organisasjoner og gjennom tros- og livssynssamfunn utenfor kirken og gjennom debatter.

Haugesund fellesråd v/kirkevergen har lagt opp til drøftelse av saken i møte 28. september med åpent debattmøte 5. oktober og endelig behandling i møte 28. november. Haugesund Arbeiderparti har invitert til åpent debattmøte den 17. oktober.

I Stavanger kommune har de valgt å nedsette en arbeidsgruppe bestående av representanter fra hvert av partiene som er representert i Stavanger bystyre til å forberede en høringsuttalelse fra Stavanger kommune. Gruppen har hatt fem møter før saken ble fremmet for behandling i formannskapet den 02.11.06.

De gir innledningsvis i sin høringsuttalelse uttrykk for at den valgte formen (med avkryssing) i høringen har vært vanskelig å behandle. De mener spørsmålene er for kategoriske og skjemaet gir lite rom for nyansering. Innen for de enkelte spørsmålskategorier har de følt behov for å klargjøre at det finnes ulike løsninger og at det har vært vanskelig å få gitt uttrykk for dette. De skriver også følgende:

"Det er videre vanskelig å følge et resonnement fordi det er liten innbyrdes sammenheng mellom spørsmålene og ikke noen naturlig progresjon. Det betyr at det er vanskelig å få frem linjer i mellom svaralternativene. Til sist vil vi også hevde at spørsmålene, slik de er formulert, kan tolkes forskjellig og at de terminologisk ikke er presise nok. Dette har ført til behov for å supplere med kommentarer."

Saksutredning

Gjønnes-utvalget ble oppnevnt i 2003. Mandatet deres var å gi grunnlag for å treffe avgjørelser om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. I tillegg til selve ordningsspørsmålet skulle utvalget vurdere ulike finansieringsordninger, gravferdsforvaltning, ordninger for ivaretagelse av fredede og verneverdige kirker. Også eiendomsretten til kirker, kirkegårder og Opplysningsvesenets fond ved et evt. opphør av statskirken skulle utredes.

Hovedspørsmålet er om hvordan stat og kirke skal være knyttet til hverandre. Det er utredet tre modeller:

Kirkeordning	Grunnlovsforankret folkekirke (dagens ordning)	Lovforankret folkekirke	Selvstendig folkekirke
Rettslig forankring	Grunnloven	Særlov gitt av Stortinget	Trosamfunnsloven
Øverste myndighet	Kongen i kirkelig statsråd	Kirkemøtet	Kirkemøtet
Utnevning av biskoper og proster	Kongen i kirkelig statsråd (evt bare biskoper)	Kirken står fritt	Kirken står fritt

Rådmannens vurdering

Overordnede prinsipper til grunn for tros- og livssynspolitik

Jeg velger her å presentere Stavanger kommune sitt forslag til overordnede prinsipper:

- Tros- og livssynsfrihet er en universell rettighet som gjelder alle landets borgere.
- Det er en grunnleggende oppgave for landets myndigheter å sikre disse rettigheter.
- Det er enhver borgers rett å ha den troen man vil, fritt gi uttrykk for den og til å dyrke sin religion alene eller sammen med andre. Myndighetene skal sikre at så kan skje.
- Det skal skilles tydelig og prinsipielt mellom politikk og kirkestyre.
- Stat og kommune må bidra til at tros- og livssynsmangfoldet kan utfolde seg blant annet ved økonomisk støtteordninger.
- Tros- og livssynsfrihet innebærer også rett til å frihet fra religion. Religion skal ikke påtvinges.

Rådmannen tiltrer overordnede prinsipper og ser ikke grunn for å utdype de nærmere.

Fortsatt statskirke ?

Spørsmålet om Norge fremdeles skal ha en statskirke har vært opp flere ganger de siste tiårene. Det spørsmål som synes å ha stått mest sentralt de siste årene, er hvem som skal utnevne biskopene. Skal det fremdeles være regjeringen (Kongen i statsråd), eller skal det gjøres av kirken sine egne organ?

Det kan neppe være tvil om at regjeringen, med skiftende politiske partier, har stått for utnevning av mer liberale biskoper enn det som har hatt tilslutning fra flertallet i de kirkelige organ. Etter rådmannens mening har dette vært en ønskelig utvikling, og for mange med meg vil dette være et så sentralt spørsmål at en bare av denne grunn ønsker å holde fast ved statskirken. På den annen side har vi i større og større grad blitt et flerreligiøst samfunn, og i dette perspektiv kan en ordning med statskirke på mange måter være en selvmotsigelse.

Mange mener at kirken sine ordninger til hver tid må tilpasses dagens krav og utfordringer, og at dette best kan skje ved å oppheve dagens statskirkeordning. Et stort flertall på 18 av 20 medlemmer i utvalget mener dette, mens bare 2 medlemmer tilrår en videreføring av dagens ordning. 14 av de 18 som tilrår et skille mellom stat og kirke tilrår at Den norske kirke blir organisert som en folkekirke forankret i lov, mens 4 medlemmer mener at kirken bør organiseres som en selvstendig folkekirke.

Dersom dagens statskirkeordning videreføres og gjeldende grunnlovsbestemmelser forblir uendret er staten fortsatt sikret politisk kontroll og innflytelse. I modellen ligger det likevel mulige reformer innen Grunnlovens rammer, som for eksempel:

- fjerne grunnlovens § 2.2 vedr oppdragerplikten,
- anbefale Kongen (regjeringen) å ha som fast prosedyre at ved bispeutnevnelser utnevnes en av de tre som har fått flest stemmer,
- overføre tilsettinger av proster fra Kongen (regjeringen) til et kirkelig organ,
- gjøre kirkeloven enklere, mer som en rammelov med tilsvarende delegasjon til Kirkemøtet,
- legge prestatjenesten inn under sognene/fellesråd og dermed få samme tilsettingsmyndighet og arbeidsgiver.

Jeg viser ellers til utdyping fra Forum for statskirken som legges ved saken som vedlegg 4.

Finansiering

I hovedtrekk mener rådmannen at en kan føre videre dagens ordning, men med noen få justeringer, som jeg vil komme inn tilbake til nedenfor vedr bl.a presteboliger.

Finansiering av en folkekirke som ikke er statlig er stort og svært komplekst spørsmål. Uansett lovgrunnlag er det all grunn til å tro at det offentlige må stå for det meste av finansieringen, kanskje supplert med et medlemsbidrag. 15 av medlemmene anbefaler dette.

Gravferdsforvaltningen

Haugesund kirkelige fellesråd har i dag det praktiske arbeidet ved gravlegging og vedlikehold av gravplassene.

Flertallet i utvalget konkluderer med av hensyn til en likestilling mellom livssyn fører til den slutning at kommunen må ha ansvaret for gravferdsforvaltningen. Dette tiltrer ikke rådmannen.

Rådmannen legger til grunn at det også i framtiden vil være en offentlig oppgave å fastsette hvilke tjenester som befolkningen skal være sikret på gravferdsområdet. Likeledes vil det være en offentlig oppgave å gi føringer og rammer for sektoren. Staten kan også gjennom sin lovgivning opprettholde ulike ordninger for å sikre både saksbehandling og tjenestetilbud og at utøvelsen av disse er i tråd med forutsetningene for alle innbyggere og evt. opprett tilsyn for disse funksjonene. Jeg vil derfor mene at det ikke er nødvendig for å sikre livssynsmangfoldhet at driften av gravlundene ivaretas av kommunal myndighet.

Drift av kirkegård er et sensitivt forvaltningsområde. I fellesrådene er det bygget opp verdifull kompetanse som har vist seg å fungere godt. I alle de nordiske landene har majoritetskirken ansvaret for dette området, også etter innføring av kirkeordning med skille mellom stat og kirke.

Flertallet i utvalget viser til at ved en overføring til kommunene vil kirken bli frigjort fra en stor og ressurskrevende oppgave. Imidlertid vil det ved en overføring kunne inngås avtale med Den norske kirke om å overlate ansvaret til kirkelig fellesråd, der det er hensiktsmessig.

Kirkebyggene

Historisk er det lokalbefolkningen som har bidratt til å reise kirkebygg. Mange steder er byggene produkt av stor dugnadsinnsats, innsamlinger og gaver fra private. Dette er også ett uttrykk for at kirkebyggene fortsatt er viktig identitetsmarkør lokalt og mange steder eneste monumentalbygg. Norge har i dag ca 1600 kirker, hvorav 219 er fredet og 761 kirker har status som verneverdige.

Vedlikehold av gamle kirker er for mange kommuner en stor utgift. En 1/3 av dagens kirker er da også fra perioden 1850-1900. Staten burde få et større ansvar for flere kirker enn det de gjør i dag.

Den lokale kirke/sognene bør fortsatt eie kirkebyggene, selv om det ligger finansieringsansvar på kommunene. Rådmannen har tro på at når det formelle ansvaret ligger i sognene vil det åpne opp for at en del arbeid kan bli gjort på dugnad og/eller medfinansiering fra menighetene.

Bygging av nye kirker er for de fleste kommuner en stor utgift når dette blir gjort. Det kan gå mange tiår (eller hundreår) mellom hver gang det blir bygd en ny kirke. Når den først blir bygd, er dette et stort løft. Det hadde vært ønskelig at staten tok et større medansvar ved bygging av kirke. En videre utbygging av rentekompensasjonsordningen kan være en løsning.

Kommunens representant i kirkelig fellesråd

Kommunen skal velge en representant til kirkelig fellesråd (i Hgsd 1 av 8), kirkel. § 12. Når kommunen skal yte det meste av fellesrådets budsjett, blir kommunens representant noe mellom "finansminister" og "kontrollutvalg". Det synes da lite rimelig at kommunen er avskåret fra å velge representant som ikke er medlem av Den norske kirke (§ 29). Departementet burde ordne med generell dispensasjon for kommunen sin representant etter fullmakt departementet har etter § 29. 2 ledd ("*særlige grunner*"). Det synes å være lite rimelig med dagens ordning med at biskopen skal godkjenne evt. dispensasjon etter en konkret vurdering av det enkelte bystyremedlem, som ikke er medlem i Den norske kirke.

Presteboliger

Staten kan pålegge kommunene med hjemmel i kirkeloven § 33, å stille bolig til disposisjon for prester. Kravene til bolig som Presteforeningen har fått igjennom er ikke små. Boligen skal være på minst 180 m², 2 stuer, 4 soverom, kontor og garasje for 2 biler. Derimot er refusjonen som staten betaler til kommunen for å stille bolig til disposisjon liten.

De fleste prester i sentrale strøk ønsker å bo i selveide boliger, slik at presteboligene kan lett bli stående tom. Noe som gir ytterligere tap for kommunene. Ordningen med kommunalt ansvar for tjenestebolig var mer naturlig for hundre år siden enn i dag. Den gangen var det vanlig med offentlig bolig til presten, læreren og doktoren. De boligene som kommunene har i dag er omsorgsboliger til eldre og funksjonshemmede, noen boliger til flyktninger og andre særlig vanskeligstilte. Ingen av disse boligene er egnet til prestebolig og presteboligene er ofte lite egnet til bruk for kommunene sine andre leietakere.

Prestebolig var/er et personaltiltak for de statlig ansatte prestene, og det bør være på tide at staten tar dette personalansvaret selv og ikke fører disse personalutgiftene over på kommunene. Staten har bl.a overtatt ansvaret for skyssutgiftene, finansiert ved trekk i rammetilskuddet til kommunene.

I Haugesund er det fellestrådet som står som eier av 4 eneboliger etter kjøp av tomt fra kommunen. Disse har adresse i Kløvervegen, Glimmervegen, Marmorvegen og Bringebærvegen

Avslutning

Saken legges fram for formannskapet med forslag til vedtak slik det framgår av sakens side 1.

Vedlegg:

1. Høringsbrev av 24.04.06
2. Hørings skjema – 8 punkter/spm
3. Sammendrag, kapittel 2
4. Innspill fra Forum for statskirken – 8 spm

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: *Haugesund Kommune*

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Uauklart, da ingen av forslagene vedr Kirkeordn. i bystyremøte 13.12.08 fikk flertall, i sin protokoll.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttsende organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare